EESTI PUUETEGA INIMESTE KODA
ESTONIAN CHAMBER OF PEOPLE WITH DISABILITIES

Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Amet Meie: 13.11.2026 nr 100

info@ttja.ee

Eesti Puuetega Inimeste Koja selgitustaotlus sõitjateveoteenuse ligipääsetavusnõuete kohaldamise ja vastutuse jaotuse osas

Eesti Puuetega Inimeste Koda (EPIKoda) on sõltumatu ja professionaalne puude ja krooniliste haiguste valdkonna poliitika ning ühiskonna arvamuse kujundaja, koondades katusorganisatsioonina enam kui 50 ühingut ja liitu üle Eesti. Meie missiooniks on puudega inimeste ja krooniliste haigete elukvaliteedi, ühiskonda kaasatuse ning eneseteostuse võimaluste tõstmine läbi huvikaitse ja koostöö.

Pöördume selgituse saamiseks majandus- ja kommunikatsiooniministri määruse nr 45 „Toote ja teenuse funktsionaalsed ligipääsetavusnõuded ja nõuded nende kohta antavale teabele“ kohta. Määruse § 18 lõike 2 punkti 1 kohaselt tuleb lennu-, bussi-, raudtee- ja veeliikluse kaugliini sõitjateveoteenuse osutamisel esitada teave sõiduki, ümbritseva taristu ja tehiskeskkonna ligipääsetavuse ning puudega kasutajale pakutava abi kohta. Sama paragrahvi lõige 1 viitab ka määruse §-des 9 ja 10 sätestatud nõuetele, mis käsitlevad teabe esitamist ja teenuse osutamist.

Sel aastal on toimunud ÜRO puuetega inimeste õiguste konventsiooni variraporti koostamise raames mitmeid kohtumisi, kus puuetega inimesed on esile toonud probleeme füüsilise keskkonna, saatmise, veeremite ja piletimüügi ligipääsetavusega. Näiteks on kasutajad kirjeldanud olukordi, kus Tpilet.ee teenus on arvutis ekraanilugejaga kasutatav, kuid mobiilirakenduses tekivad takistused. Ühel konkreetsel juhul peab pime reisija pileti esitamiseks Voice Overi välja lülitama ning paluma teisel inimesel kontrollida, kas pilet on ekraanil nähtav ja bussijuhile esitatav. Ka ei jõua ta ise õige peatuseni ega saa bussi sisenemisel bussijuhilt tuge. Nii oleme endiselt kaugel ligipääsetavast kasutajateekonnast, isegi kui pileti ostmine veebist võib tehniliselt võimalik olla.

Eesti Puuetega Inimeste Koda (EPIKoda) on korduvalt pöördunud AS Eesti Liinirongide ning bussijaamade haldajate poole, viinud läbi kohapealseid ligipääsetavuse teemalisi nõustamisi,

teinud küsitlusi ja ettepanekuid ligipääsetava kasutajateekonna saavutamiseks. Paljudes peatustes, sealhulgas suuremates jaamades, puuduvad aga endiselt katkematud taktiilsed juhtteed ning nende puudumist ei kompenseeri ka muud lahendused. Samuti ei ole alati kättesaadav piisav teave veeremi ligipääsetavuse, sealhulgas tualettruumi paiknemise, sisustuse, juhtnuppude ja muude kasutamiseks oluliste elementide kohta.

Meie jaoks on oluline ja vajalik teada, milline osapool vastutab tervikliku ja ligipääsetava kasutajateekonna tagamise eest olukorras, kus üksikud teenuse osad kuuluvad erinevate ettevõtjate või asutuste vastutusalasse. **Palume selgitada milliste õigusaktide alusel on võimalik nõuda puuduste kõrvaldamist ning kuidas jaguneb vastutus vedaja, jaama või peatuse haldaja ning taristu omaniku vahel?** Näiteks, kas määruse § 18 lõike 2 punktist 1 tulenevat kohustust anda teavet ümbritseva taristu ja tehiskeskkonna ligipääsetavuse kohta tõlgendatakse kohustusena kirjeldada olemasolevat keskkonda või tuleb tagada puudega reisijale praktiliselt kasutatav info, mis võimaldab teenust iseseisvalt kasutada. Selleks võib olla ligipääsetav teekonnakirjeldus ehk liikumisjuhis või mõni helipõhine navigeerimislahendus, mida toetavad muud füüsilise keskkonna lahendused teekonnal, nagu esiukseni viivad juhtteed või info peatuste kohta taktiilselt, teenuse kirjeldus lihtsas keeles ja eesti viipekeeles.

Soovime täpsustust, kas nimetatud nõude alusel peab vedaja avaldama üldises reisijateabes infot asendusbussi ligipääsetavuse kohta, sealhulgas selle kohta, kas bussi saab iseseisvalt ratastooli või muu liikumisabivahendiga siseneda. Meie hinnangul ei tohi info saamine sõltuda reisija tehtud päringust, sest üldinfo reisi kohta määrab otseselt, kas inimesel on üldse võimalik reisi planeerimine ette võtta. Analoogselt tekib küsimus piletiautomaatide kohta: kas info esitamise kohustus tähendab teabe esitamist ka juhul, kui piletiautomaat ei oma kõneväljundit või puudub kõrvaklappide ühendamise võimalus, ning kuidas ja kus peab vedaja selle kohta info avaldama?

EPIKoja soovitused

- Koostada nägemispuudega inimestele liikumisjuhised, mis võimaldavad iseseisvalt ja ohutult liikuda terminalides või jaamades sissepääsust õigele perroonile või väljumisplatvormile, või võtta koostöös puuetega inimeste organisatsioonidega kasutusele alternatiivsed lahendused. Ekraanilugeja võib ette lugeda PDF-dokumendis sisalduva peatuse numbri, kuid sellest pole kasu, kui reisija ei saa iseseisvalt õige perrooni või peatusepostini liikuda, sest puuduvad taktiilsed juhtteed ja muud liikumist toetavad ligipääsetavad suunised.

- Vastavalt ehitusseadustiku määrusele viia jaamahooned, perroonid ja sõlmpunktid vastavusse ehitusseadustiku määrusega number 54 „Nõuded ehitise ligipääsetavusele“, mis sätestab juhtteede olemasolu ja mitme meelega tajutava info andmise.
- Kaaluda terminalitöötajate ülesannetes lühemat etteteatamise aega, et saatmist vajavad inimesed saaksid võimaldada endale spontaansust ka lühema, nt sama päeva etteteatamise ajaga ning koolitada töötajaid arvestama suhtlemisel erivajadustega.
- Pakkuda igasuguse avaliku info, sh sõidumuudatuste kohta alati teavet veeremite ja asendustranspordi ligipääsetavuse kohta. Näiteks tuli puuetega inimeste eluolu käsitlevale temaatilisele kohtumisele ratastooliga inimene, kes pidi organiseerima iseseisvalt endale Liiva peatusest ligipääsetava transpordi, kuna rong sealt edasi ei sõitnud ning asendusbuss ei olnud ligipääsetav.

Palume võimalusel eristada õigusaktidest tulenevaid kohustuslikke nõudeid, täitmiseks sobivaid alternatiivseid lahendusi ning ligipääsetavuse edendavaid meetmeid, mis on soovituslikud. Oleme valmis koos oma võrgustikuliikmetega kohtuma ning täiendavalt väljatoodud teemasid ja küsimusi selgitama.

Lugupidamisega
Maarja Krais-Leosk
tegevjuht
(allkirjastatud digitaalselt)

Sama:
Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium
Transpordiamet

Mari Tuulik
Eesti Puuetega Inimeste Koja nõunik
mari.tuulik@epikoda.ee
tel +372 5401 0437